

Ramen för att utarbeta budgeten för år 2018

VD/4960/02.01.00.03/2017
KN/PM/MR/HY-L/NW

Det ekonomiska läget i allmänhet

Efter en långvarig recession har Finlands nationalekonomi lyckats inleda en moderat konjunktursväng uppåt. Nationalekonomin växte med 1,4 procent under 2016. Såväl den privata konsumtionen som investeringarna utgör grunden för tillväxten. Exporten ökade dock endast 0,5 procent. Enligt finansministeriets prognos våren 2017 växer Finlands ekonomi i år med 1,2 procent. Åren 2018 och 2019 förutspås en tillväxt på 1–1,2 procent. Tillväxten i den privata konsumtionen och investeringarna förväntas bli mer dämpad, medan ökningen i exporten däremot förväntas accelerera. Ökningen i hushållens konsumtionsefterfrågan begränsas av att utvecklingen i köpkraften förblir anspråkslös. Prognosen är att de avtalsenliga lönerna minskar med 0,2 procent. De nominella totalinkomsterna förutspås emellertid öka med omkring en halv procent 2017. Prisernas utveckling förblir moderat, prognosen är att inflationstakten blir 1,2 procent under 2017. Arbetslösheten antas minska under 2017 till 8,5 procent och sysselsättningsgraden öka till 69 procent.

Finlands offentliga finanser har uppvisat underskott sedan slutet på det förra årtiondet. Enligt finansministeriets ekonomiska översikt våren 2017 förbättras de offentliga samfundens finansiella ställning under de närmaste åren i och med anpassningsåtgärderna och den spirande ekonomiska tillväxten men att den ändå fortgående kommer att uppvisa underskott. Under 2016 minskade den offentliga skuldbördan i relation till bruttonationalprodukten något, men prognosen är att skulden ökar till 64,7 procent av BNP år 2017. Beskattningsgraden minskar väsentligen under de närmaste åren bl.a. i och med verkningarna av konkurrenskraftsavtalet. Finansministeriets bedömning är att social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen till en början något kommer att försvaga den offentliga ekonomin.

Den kommunala ekonomin har varit stram under de senaste åren, kommunernas ekonomi har påverkats av det svaga konjunkturläget och den långsamma ökningen i skatteinkomsterna, åtgärderna för att få statsekonomin att tillfriskna, utökningen av kommunernas uppgifter och förpliktelser, den ökade efterfrågan på tjänster, bl.a. i och med den ökade arbetslösheten, migrationsrörelsen samt ökningen i kostnaderna för den äldre befolkningens del. Under 2017 dämpas ökningstrycket på kommunernas verksamhetsutgifter av regeringsprogrammets anpassningsåtgärder och den nedskärning i semesterersättningarna samt arbetsgivaravgifterna som följer på konkurrenskraftsavtalet. De utgifter kommunerna har för understöd minskade i väsentlig mån eftersom utbetalningen av det grundläggande utkomststödet från början av året fördes över från kommunerna till FPA. Överföringen minskar kommunernas statsandelar i motsvarande mån. Under innevarande år vänder investeringarna i en måttlig tillväxt, eftersom det befintliga byggnadsbeståndets skick fortsättningsvis förutsätter omfattande reparationsinvesteringar.

Kommunernas skatteinkomster försvagas under detta år av den svaga utvecklingen i förvärvsinkomster, denna försvagas bl.a. i och med nedskärningen i den offentliga sektorns semesterersättningar med 30 procent samt den höga strukturella arbetslösheten. Avkastningen av fastighetsskatten ökar under 2017 eftersom den på grund av regeringens åtgärder omfattas av förhöjningar på sammanlagt 75 miljoner euro.

Kommunekonomins skuldsättning fortgår. Kommunernas och samkommunernas lånestock ökade under 2016 till 18 miljarder euro och den bedöms öka till 20 miljarder euro fram till 2019. Social- och hälsovårds- samt landskapsreformen kommer att minska kommunernas och samkommunernas lånestock med endast omkring 3 miljarder euro.

Enligt den prognostiska statistiken över inkomstutvecklingen från skattemyndigheterna flöt det i hela landet in 1,8 procent mer än året innan i förskottsskattepliktiga inkomster. Löneinkomsternas andel av inkomsterna var 69 procent, medan pensionsinkomsternas, arbetslöshetsersättningarnas och de övriga sociala förmånernas andel var 31 procent. I hela landet ökade löneinkomsterna med 1,8 procent och pensionsinkomsterna med 2,6 procent jämfört med året innan. Arbetslöshetsersättningarna minskade med 1,8 procent.

Enligt beskedet om beskattningen periodvis hade det i förskottsskattepliktiga inkomster under januari–mars 2017 i hela landet flutit in 1,4 procent mer än året innan, medan motsvarande för löner som omfattas av socialförsäkringen var 1,5 procent mer. I de övriga förskottsskattepliktiga inkomsterna var tillväxten 1,0 procent. I personella förskottsinnehållningar hade i hela landet under januari–april 2017 flutit in 1,2 procent mindre än för ett

år sedan, bl.a. på grund av lättnaderna i beskattningen i anslutning till konkurrenskraftsavtalet. I inkomstskatter från samfund kom det i januari–april 4,1 procent mindre än ett år tidigare.

Ramen utgår från de tillväxtprognoser som finansministeriet presenterade i den ekonomiska översikten från våren 2017, liksom planen för den offentliga ekonomin, i dessa har t.ex. verkningarna av den kommande löneuppgörelsen ännu inte beaktats. Inför stadsdirektörens budgetförslag uppdateras de preciserade verkningarna av statens budgetförslag.

Ramen för utarbetandet av budgeten för 2018

För fullmäktigeperioden 2018–2021 bereds en ny strategi för Vanda stad. Som en del av strategin kommer även Vanda stads ekonomiska riktlinjer för fullmäktigeperioden att fastställas. Arbetet med att bereda den kommande strategin har påbörjats nu under våren 2017 och den nya strategin godkänns i stadsfullmäktige 11.12.2017. Vid beredningen av ekonomiplanen för åren 2018–2021 används det strategiska beredningsläget som utgångspunkt.

Social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen kommer vid genomförande att i väldigt hög grad inverka på Vanda stads organisation, verksamhet och ekonomi. Vid den tidpunkt då ramen för 2018 ges har den lagstiftning som reformen förutsätter inte ännu godkänts i riksdagen. Det antas att klarhet fås i läget under sommaren 2017, alltså både gällande kommande lagstiftning och tidtabellen. Om den ursprungliga tidtabellen för en reformstart från början av 2019 står fast, kommer detta att inverka på ekonomiplanen för åren 2019–2021. Vanda stads ekonomiplan för åren 2018–2021 bereds emellertid innan lagstiftningen är fastställd, enligt den organisation som är i kraft 2017, utan verkningarna av social- och hälsovårds- samt landskapsreformen.

I ramtabellerna i bilagan har utöver ramkalkylerna enligt den nuvarande organisationen dessutom över resultaträkningen och investeringsdelen presenterats en alternativ kalkyl som beaktar social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen, denna utgår från den dagsaktuella lagpropositionen och en situation i enlighet med tidtabellen samt kalkyleringsfaktorer som motsvarar ramkalkylerna. Ekonomiplanen korrigeras enligt lagstiftningen efter behandlingarna i riksdagen och de preciserade kalkylerna som görs upp utgående från dessa. De ovan angivna alternativa kalkylerna ger ett planeringsunderlag för att bereda sig inför social- och hälsovårds- samt landskapsreformen.

Vad gäller år 2019 elimineras de kommunspecifika återverkningarna av social- och hälsovårds- samt landskapsreformen på den ekonomiska balansen via balanseringsarrangemang och ändringarna träder stegvis i kraft under de därpå följande åren. De kommunspecifika ändringarna som följer på strukturreformen begränsas permanent till +/- 100 euro per invånare. Enligt finansministeriets ändringskalkyler skulle Vanda etappvis ha nytta av reformen i form av 57 euro/invånare när det statiska läget granskas. Utvecklingen i resultaträkningen under de år som följer på reformen och utifrån olika alternativ beror dock långt på de antaganden som används särskilt vad gäller ökningen i skattefinansieringen och utgiftsutvecklingen.

I och med social- och hälsovårds- samt landskapsreformen minskar stadens skattefinansierade volymer väsentligt samtidigt som lånestocken förblir vid den tidigare, vilket medför en kraftig ökning i den relativa skuldsättningen och att den ränterisk som förknippas med en stor lånestock accentueras ännu mer än tidigare. Förverkligandet av social- och hälsovårds- samt landskapsreformen har ingen väsentlig inverkan på stadens investeringsnivå.

I driftsekonomin ramen för år 2018 har för verksamhetsutgifternas del beaktats det ökade servicebehovet i de lagstadgade tjänsterna. I verksamhetsinkomsterna har beaktats sänkningen i de småbarnspedagogiska avgifterna som riktats till låg- och medelinkomsttagare samt verkan av detta på stadens samfunds- och fastighetsskatt samt statsandelarna i och med de kompenseringsåtgärder som staten företar. I ramen har beaktats de minskningar i personalutgifternas bikostnader som i enlighet med konkurrenskraftsavtalet är riktade till år 2018. Ändringarna i förtidsavgifterna har beaktats enligt anmälan från Keva. De interna hyrorna justeras först efter stadsstyrelsens rambeslut i budgetskedet och ändringarna i de interna hyresnivåerna beaktas fullt ut i verksamhetsområdenas ramar. Nuvarande arbets- och tjänstekollektivavtal går ut i början av 2018. Eftersom det i nuläget då ramen bereds inte finns kännedom om innehållet i de kommande avtalen, har verksamhetsområdenas ramar beretts utan några avtalsenliga förhöjningar i personalkostnaderna för år 2018.

Samkommunen HNS inkomster och utgifter för den specialiserade sjukvården samt Samkommunen HRT:s (Helsingforsregionens trafik) infrastrukturersättningar och kollektivtrafikavgifter har presenterats i ramen som preliminära uppskattningar och preciseras i stadsdirektörens förslag i budgetskedet.

Ramens skatteinkomstprognoser utgår från kommunal- och fastighetsskattesatserna för år 2017, de ändringar i skattegrunderna som föreslagits i det kommunalekonomiska programmet samt Kommunförbundets skatteprognos. Enligt prognosen antas att den kommunala skatteinkomsten under 2018 ökar med 4,1 procent i relation till skatteinkomstprognosen för år 2017. Tillväxten grundar sig på den positiva trenden i löneutvecklingen i Vanda, den sjunkande arbetslösheten samt den ökning i skatteinkomsterna som följer på befolkningsökningen. I statsandelsprognosen har man beaktat stadens befolkning enligt åldersgrupp per 1.1.2017, de ändringar i statsandelarna som föreslagits i kommunekonomiprogrammet våren 2017 samt de tidigare beslutade nedskärningarna i statsandelarna. Inkomsterna från statsandelar förutspås öka med runt 2,4 procent. Skatteinkomst- och statsandelsprognoserna uppdateras i budgetskedet.

I och med att skatteinkomsterna ökar i måttlig takt innebär det att utgifternas tillväxttakt måste hållas på en låg nivå under hela ekonomiplanepérioden för att göra det möjligt att finansiera investeringarna genom internt tillförda medel och stoppa upp skuldsättningen även i det läge som råder efter social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen. Utvecklingen i driftskostnaderna åren 2019–2021 utgår från en kalkylerad tillväxtnivå om 1,5 procent. Eftersom befolkningen åldras i en accelererande takt, har för åren 2019–2021 till tillväxtnivån på 1,5 procent lagts till de extrakostnader som förorsakas av åldrandet på ca 10 miljoner euro årligen, vilket som kostnad avlägsnas från staden och övergår till landskapet Nylands ansvar, ifall social- och hälsovårds- samt landskapsreformen förverkligas i den form som föreslagits.

I det läge som råder vid bokslutet för år 2016 låg stadens lånestock på omkring 1,06 miljarder euro. Under de senaste åren har räntenivån legat på en ovanligt låg nivå, vilket för sin del har varit ägnat att stödja stadens positiva ekonomiska utveckling. Den stora lånestocken är dock förknippad med en betydande risk för att räntekostnaderna kan öka när den allmänna räntenivån stiger, dessutom ökar betydelsen av ränterisken ytterligare om social- och hälsovårds- samt landskapsreformen förverkligas. I ramen har räntekostnaderna för år 2018 prognostiserats ligga på en nivå om 5,2 milj. euro, för åren framöver förutspås en moderat höjning i räntenivån.

Ringbanans avskrivningar har från år 2016 framåt legat på runt 22 milj. euro i året. År 2020 sjunker nivån när investeringarna som omfattas av fem års avskrivningstid är slutgiltigt avskrivna (verkan av dessa 11,8 miljoner euro/år). Från år 2021 är avskrivningarna för ringbanan runt 10 miljoner euro/år. Vid ett förverkligande av social- och hälsovårds- samt landskapsreformen minskar stadens avskrivningsnivå uppskattningsvis med runt 3 milj. euro.

I ramen ligger stadens bruttoinvesteringsnivå under 2018 på 129,6 milj. euro (investeringsdelen netto 122,6 milj. euro) medan den totala investeringsnivån med affärsverken och fonderna medräknade uppgår till runt 134,5 milj. euro (investeringsdelen netto 127,5 milj. euro). Av stadens investeringar år 2018 täcks, enligt prognosen i det läge då ramen sammanställs, ca 86 procent med internt tillförda medel medan motsvarande andel för investeringarna totalt uppgår till 83 procent. För att finansiera investeringarna skulle staden, om ramkalkylerna förverkligas, vara tvungen att utöka sin lånestock med runt 25 miljoner euro under 2018.

Förslag till utkast för de bindande målen för år 2018

Strategin för fullmäktigeperioden förverkligas varje år via de bindande målen på fullmäktigenivå samt verksamhetsområdenas mål och styrkort. De bindande målen är operativa och ekonomiska mål som ska godkännas i stadsfullmäktige och som främjar förverkligandet av de strategiska målsättningarna för fullmäktigeperioden.

Som bilagor medföljer förslagen till utkast för de bindande målen för år 2018. Målen mätare inklusive utgångs- och målnivåer samt riskbedömningar bereds så att de är en del av materialet till stadsfullmäktiges seminarium 17–18.8.2017. Strategins tyngdpunktsområden och bindande mål uppdateras med beaktande av det beredningsläge som gäller för fullmäktigeperiodens strategi under höstens lopp. De bindande målen godkänns slutgiltigt i stadsfullmäktige i samband med budgetbehandlingen i november 2017.

Stadsstyrelsen 22.5.2017 § 33

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) godkänna ramen för utarbetandet av driftsekonomi och investeringarna i budgeten för 2018 i enlighet med bilagan,
- b) instruera verksamhetsområdena att göra upp sina investeringsplaner för tioårsperioden 2018–2027 i vilken budgetens samtliga projektgrupper ingår, och

- c) lägga fram ramen för utarbetandet av budgeten för år 2018 samt förslagen till utkast till de bindande målen för stadsfullmäktiges kännedom.

Behandling:

Det antecknades att ekonomidirektör Patrik Marjamaa redogjorde för ärendet i början av sammanträdet.

Stadsdirektören gjorde följande ändringar i sitt förslag:

Punkt c) ändras till "lägga fram ramen för utarbetandet av budgeten för år 2018 för stadsfullmäktiges kännedom".

Tilläggs en ny punkt d) "anteckna förslagen till utkast till de bindande målen för kännedom och framlägga dem för stadsfullmäktiges kännedom".

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade att

- a) godkänna ramen för utarbetandet av driftsekonomi och investeringarna i budgeten för 2018 i enlighet med bilagan,
- b) instruera verksamhetsområdena att göra upp sina investeringsplaner för tioårsperioden 2018–2027 i vilken budgetens samtliga projektgrupper ingår,
- c) lägga fram ramen för utarbetandet av budgeten för år 2018 för stadsfullmäktiges kännedom, och
- d) anteckna förslagen till utkast till de bindande målen för kännedom och framlägga dem för stadsfullmäktiges kännedom.

Stadsfullmäktige 12.6.2017 § 31**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) anteckna ramen för utarbetandet av budgeten för år 2018 för kännedom, och
- b) anteckna förslagen till utkast till de bindande målen för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Ramen 2018
- Förslag till utkast till de bindande målen för år 2018

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Patrik Marjamaa, ekonomidirektör, tfn 050 310 6906, [fornamn.efternamn\[at\]vanda.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vanda.fi)

Matti Ruusula, budgetchef, tfn 043 824 9254, [fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)